

Любомир Ребров
студент гр. ФМСм-11,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
Науковий керівник: к.е.н., доцент Інна Гуцул

МИТНІ ФОРМАЛЬНОСТІ ПРИ ПЕРЕТИНІ КОРДОНУ РІЗНИМИ ВИДАМИ ТРАНСПОРТУ

Побудова сучасної правової держави неможлива без вирішення проблем забезпечення прав і свобод громадян. Конституційний принцип, згідно з яким саме права і свободи та їхні гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, поставили перед органами публічної влади завдання запровадження та регламентації демократичних відносин. Не є виключенням і Державна митна служба України (далі – Держмитслужба), яка відіграє важливу роль у забезпеченні кожного громадянина, який переміщує товари через митний кордон України, можливостями реалізації своїх прав, оскільки саме фіскальна служба як уособлення держави покликана забезпечувати реалізацію прав і свобод людини і громадянина, охороняти та захищати їх у вказаній сфері правовідносин.

Митні формальності – сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами і митними органами з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи. Переміщення товарів через митний кордон України здійснюється засобами авіаційного, водного, автомобільного, залізничного, трубопровідного транспорту та лініями електропередачі, а також змішаними перевезеннями.

Під змішаним (комбінованим) перевезенням розуміється міжнародне перевезення вантажів щонайменш двома різними видами транспорту відповідно до договору змішаного (комбінованого) перевезення з місця в одній країні, де вантажі переходять у відання оператора такого перевезення, до визначеного місця доставки в іншій країні.

Митні формальності, що здійснюються під час митного контролю та митного оформлення транспортних засобів комерційного призначення, якими переміщуються пасажирів та/або товари через митний кордон України, мають уніфікований характер і не залежать від країни реєстрації або країни – власника транспортного засобу, країни, з якої прибув цей транспортний засіб, або країни, куди він прямує, крім випадків, передбачених міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону, та відповідними міжнародними актами, в частині застосування санкцій та обмежень у торгівлі з окремими країнами.

Під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України декларант, уповноважена ним особа або перевізник залежно від виду транспорту, яким здійснюється перевезення товарів, надають митному органу в паперовій або електронній формі такі документи та відомості:

- 1) При перевезенні водним транспортом:

– генеральна декларація, що містить, найменування та опис судна, відомості про його реєстрацію та національну належність, прізвище капітана, прізвище та адресу судового агента;

– декларація про вантаж, яка містить, відомості про найменування портів відправки, портів заходу судна, завантаження та вивантаження товарів, першого порту відправки товарів, порту вивантаження товарів, що залишаються на борту, перелік коносаментів або інших документів, що підтверджують наявність та зміст договору морського (річкового) перевезення, кількість вантажних місць товару, опис та вид упаковки товарів, які підлягають вивантаженню у даному порту;

– декларація про припаси (суднові припаси), яка містить, зокрема, відомості про найменування судових припасів, що є в наявності на судні, та їх кількість;

– декларація про особисті речі екіпажу судна;

– суднова роль, що містить відомості про кількість і склад членів екіпажу під час прибуття і відправлення судна, зокрема, прізвища, імена, громадянство, звання або посаду, дату і місце народження, вид і номер документа, що посвідчує особу;

– список пасажирів, що містить відомості про пасажирів під час прибуття і відправлення судна, зокрема, кількість пасажирів на судні, прізвища, імена, громадянство, дату і місце народження, порти посадки і висадки;

– визначений актами Всесвітнього поштового союзу документ, що супроводжує міжнародні поштові відправлення (за їх наявності);

– транспортні (перевізні) документи на товари (за наявності), які містять, зокрема, відомості про загальну кількість товарів, кількість вантажних місць, найменування товарів, вид упаковки;

– комерційні документи (за наявності) на товари та відомості про розміщення товарів на борту судна;

– відомості про наявність (відсутність) на борту судна товарів, ввезення яких на митну територію України заборонено або обмежено, включаючи валютні цінності, наявні у членів екіпажу, лікарські засоби, до складу яких входять наркотичні, сильнодіючі засоби, психотропні та отруйні речовини;

– відомості про наявність (відсутність) на борту судна небезпечних товарів, зброї, боєприпасів;

2) При перевезенні повітряним транспортом:

– стандартний документ перевізника, передбачений укладеними відповідно до закону міжнародними договорами в галузі цивільної авіації (генеральна декларація);

– документи, що містять відомості про товари, які перевозяться на борту (вантажні відомості, авіаційні вантажні накладні);

– документ, що містить відомості про припаси (бортові припаси) та про кількість припасів (бортових припасів), завантажених на борт судна та вивантажених з нього;

- транспортні (перевізні) документи;
 - комерційні документи (за наявності їх у перевізника) на товари, що перевозяться;
 - визначений актами Всесвітнього поштового союзу документ, що супроводжує міжнародні поштові відправлення (за їх наявності);
 - відомості про знаки національної належності та реєстраційні знаки судна, номер рейсу, маршрут польоту, пункт вильоту та пункт прибуття судна;
 - список пасажирів із зазначенням їх кількості на судні, прізвищ та ініціалів, пунктів посадки та висадки; відомості щодо багажу пасажирів (пасажирська відомість);
 - найменування товарів, номери вантажних накладних, кількість місць за кожною накладною, пунктів завантаження та пунктів вивантаження товарів;
 - відомості про наявність (відсутність) на борту судна товарів, ввезення яких на митну територію України заборонено або обмежено, включаючи валютні цінності, наявні у членів екіпажу, лікарські засоби, до складу яких входять наркотичні, сильнодіючі засоби, психотропні та отруйні речовини;
- 3) При перевезенні автомобільним транспортом:
- документи на транспортний засіб, зокрема ті, що містять відомості про його державну реєстрацію (національну належність);
 - транспортні (перевізні) документи (міжнародні товаротransпортні накладні);
 - визначений актами Всесвітнього поштового союзу документ, що супроводжує міжнародні поштові відправлення (за їх наявності);
 - комерційні документи (за наявності) на товари, що перевозяться, які містять відомості, зокрема, про найменування та адресу перевізника, найменування країни відправлення та країни призначення товарів, найменування та адреси відправника (або продавця) та отримувача товарів;
 - відомості про кількість вантажних місць та вид упаковки;
 - найменування товарів;
 - вага бруто товарів (у кілограмах) або об'єм товарів (у метрах кубічних), крім великогабаритних вантажів;
- 4) При переміщенні трубопровідним транспортом та лініями електропередачі:
- зовнішньоекономічний договір (контракт) або інші документи, що підтверджують право володіння, користування та/або розпорядження товарами;
 - акт прийому-передачі товарів або довідка, що підтверджує кількість товарів;
 - комерційні та супровідні документи (за наявності їх у власника трубопровідного транспорту, лінії електропередачі) на товари, що переміщуються через митний кордон України, а на момент митного оформлення – рахунок-фактуру;
 - найменування та адреса відправника товарів;
 - найменування та адреса отримувача товарів;

– документи (дозволи, сертифікати), що підтверджують показники товару.

Під час надання митному органу попереднього повідомлення про намір здійснити переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України митному органу надаються такі документи та/або відомості, у тому числі засобами інформаційних технологій:

1) для ввезення товарів на митну територію України:

– заява встановленої форми про намір здійснити ввезення товарів на митну територію України (попереднє повідомлення або попередня митна декларація);

– відомості про найменування, обсяг (кількість) та вартість товарів, які планується ввезти на митну територію України;

– вид транспорту, яким планується здійснити ввезення товарів на митну територію України;

– назва пункту пропуску через державний кордон України (митного органу), через який планується ввезення товарів;

– відомості про документи, що підтверджують дотримання встановлених відповідно до закону заборон та/або обмежень щодо пропуску товарів через митний кордон України;

2) для вивезення товарів з митної території України – митна декларація на товари або супровідні документи на товари у випадках, встановлених Митним Кодексом, які подаються митному органу для митного контролю.

Взаємодія контрольних органів і служб, загальний порядок та послідовність проведення всіх видів контролю в пункті пропуску через державний кордон визначаються технологічною схемою пропуску осіб, транспортних засобів та вантажів.

Технологічна схема пропуску осіб, транспортних засобів та вантажів через державний кордон затверджується для кожного пункту пропуску через державний кордон керівником органу охорони державного кордону за погодженням з керівником митного органу та керівниками контрольних органів і служб, а також підприємств, на території яких розміщено пункти пропуску через державний кордон.

Типова технологічна схема пропуску через державний кордон у пунктах пропуску для автомобільного, повітряного, морського (річкового), поромного та залізничного сполучення затверджується Кабінетом Міністрів України.

З метою прискорення виконання митних формальностей під час переміщення транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України працівники водного, повітряного, автомобільного та залізничного транспорту сприяють посадовим особам митних органів у виконанні ними своїх службових обов'язків.

Адміністрація автомобільних, морських і річкових портів, міжнародних аеропортів, прикордонних залізничних станцій або інших обладнаних місць, у межах яких діють пункти пропуску через державний кордон України, на безоплатній основі забезпечує митні органи необхідними службовими

приміщеннями, обладнанням, засобами зв'язку та створює їм належні умови для роботи.

Місця розвантаження та завантаження транспортних засобів комерційного призначення, посадки та висадки пасажирів, а також місця стоянки для здійснення митного контролю визначаються адміністрацією автомобільних, морських і річкових портів, міжнародних аеропортів, прикордонних залізничних станцій або інших обладнаних місць, у межах яких діють пункти пропуску через державний кордон України, з урахуванням особливостей їх функціональної і технологічної діяльності та за поданням відповідного митного органу, погодженим з відповідним органом охорони державного кордону.

Зміна місця стоянки суден визначається адміністрацією порту з обов'язковим інформуванням відповідного митного органу та органу охорони державного кордону України.

Список використаних джерел

1. Прокопенко В. В. Виконання митних формальностей у міжнародних автомобільних пасажирських перевезеннях *Visegrad journal on human rights*. 2018. № 3. С. 160-165.
2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. Ст. 552.